

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

PROFESIJNÝ A KARIÉROVÝ RAST
pkrmpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

PaedDr. Andrea Rancsó

Život a dielo Lajosa Tarczyho vo vyučovaní dejepisu na základnej škole

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava

2012

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: PaedDr. Andrea Rancsó

Kontakt na autora: ZŠ Lajos Tarczyho s VJM Chotín
dosakar@gmail.com

Názov OPS/OSO: Život a dielo Lajosa Tarczyho vo vyučovaní dejepisu na základnej škole

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2012

Odborné stanovisko vypracoval: PaedDr. Mária Onušková

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov projektu Profesionálny a kariérny rast pedagogických zamestnancov. Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Regionálna história, čestný názov školy, život a dielo Tarzcyho vo vyučovaní

Anotácia

Čestný názov školy tvorí meno a priezvisko významnej osobnosti, ktorá svojím životným dielom a svojimi činmi prispela k rozvoju vzdelanosti, pokroku vo vede, technike a kultúre a má priamy vzťah ku škole, zameraniu školy alebo k miestu sídla školy.

Moje praktické skúsenosti získané počas pedagogickej praxe poukazujú na možnosti spracovania života a životného diela osobnosti, po ktorej je škola pomenovaná. V rámci vyučovania dejepisu sú prezentované aktivity, ktorých hlavnou témou je významná osobnosť školy. Jeho život a dielo boli spracované informačno-komunikačnými technológiami.

OBSAH

Úvod	Strana 5
1 OPIS OPS/OSO.....	Strana 6
1.1 Požadované kompetencie žiakov a učiteľov.....	Strana 8
2 AKTIVITA PRÍPRAVY RODOKMEŇA NA ZÁKLADE BESEDY S TARCZYHO PRAVNUČKOU.....	Strana 10
2.1 Program Family Tree Builder	Strana 10
2.2 Priebeh aktivity tvorby rodokmeňa	Strana 11
3 AKTIVITA PRÍPRAVY INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE O TARCZYM	Strana 18
3.1 Interaktívna prezentácia.....	Strana 18
3.2 Priebeh aktivity prípravy interaktívnej prezentácie o Tarczým.....	Strana 18
4 AKTIVITA PRÍPRAVY WEBOVEJ PREZENTÁCIE O TARCZYM.....	Strana 28
4.1 Webová prezentácia Webnode.....	Strana 22
4.2 Priebeh aktivity s programom Webnode.....	Strana 22
5 PRÍNOSY, ODPORÚČANIA, RIZIKÁ.....	Strana 28
Záver	Strana 30

ÚVOD

Od roku 2000 vznikla pre školy možnosť zapožičať si čestný názov. Mnohé školy sa ihneď chopili príležitosti a začali vyhľadávať mená významných obyvateľov zo svojho okolia. Pedagógovia našej školy to tiež vnímali ako jednu z možností vyjadriť úctu historicky významnému, už nežijúcemu obyvateľovi našej obce.

V smernici MŠ SR č.1951/1999 sekr. sa hovorí, že čestný názov tvorí pomenovanie významnej historickej udalosti, ktorá sa spája s pokrokovými dejinami Slovenska, prípadne kraja alebo obce.¹ Boli sme milo prekvapení, koľko významných osobností sa našlo v našom regióne. Objavili sa mená, ktoré prijali školy do svojho čestného názvu a to:

- Mihály Katona, cestovateľ, zemepisec (obec Búč),
- Gergely Édes, reformovaný kňaz, jazykovedec (obec Modrany),
- Árpád Feszty, maliar (mesto Hurbanovo),
- Károly Döme, bratislavský kanon, čestný člen Maďarskej Akadémie Vied (obec Iža),
- József Kossányi, básnik, literárny kritik (obec Svätý Peter),
- Lajos Tarczy, učiteľ, reformátor, čestný člen Maďarskej Akadémie Vied (obec Chotín).

Medzi školami regiónu vznikla úzka spolupráca, ktorú zviditeľnilo organizovanie športových a vedomostných súťaží, zaujímavé besedy, pri ktorých sa stretávajú nielen žiaci z regiónu, ale aj pedagógovia a rodičia zo susedných obcí. Vďaka týmto aktivitám sa v povedomí ľudí postupne udomácnil pojem regionálna história, ktorá má veľký význam a je jednou z priorít európskej dimenzie vo vyučovaní dejepisu v školách. Napomáha k odbúravaniu negatívnych etnických stereotypov a predsudkov.

Pre rozvoj regionalistiky má veľký význam výskumná činnosť učiteľov a ich žiakov. Vo svojej práci chcem predstaviť možnosti spracovania získaných informácií so žiakmi pre školské prostredie a ich využitie v školskom prostredí.

Je štruktúrovaná do troch častí. Kapitola 1 je venovaná stručnému prehľadu cieľov OPS, k východiskovému stavu práce a k žiackym kompetenciám. V kapitole 2 sa venujem uskutočneným projektom regionálnej histórie v rámci vyučovania dejepisu na našej základnej škole. V jednotlivých podkapitolách uvádzam rôzne typy vyučovacích aktivít, vďaka ktorým je spracovaný život a dielo Tarczyho, po ktorom je naša škola pomenovaná.

Väčšina týchto aktivít bola uskutočnená pomocou využitia IKT. V práci chcem predstaviť možnosti aplikovania digitálnej technológie vo vyučovacom procese a chcem poukázať na to, že IKT môže byť každodenným nástrojom pre skvalitnenie vyučovania dejepisu.

Súčasný stav technického vybavenia škôl dobre poznám, nakoľko pracujem na menšej základnej škole, a aj ako lektorka dejepisu. Besedy s frekventantmi mi napomáhajú lepšie spoznať technický stav a situáciu na základných a stredných školách. Ponúkané riešenia v tejto práci sú realizovateľné na súčasnej úrovni vybavenosti škôl.

Vo svojich aktivitách využívam metódu „oral history“, pripravujeme interaktívnu prezentáciu, spracúvame rodokmeň nášho významného rodáka a vytvárame so žiakmi internetovú stránku o Tarczym.

¹ http://www.ksutn.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=22&Itemid=15, (10.10.2011)

1 OPIS OPS/OSO

Cieľom regionálnej histórie na 2. stupni ZŠ je spoznať históriu a osobnosti miestnej krajiny. Regionálne dejiny môžeme skúmať v priebehu celých dejín alebo v rámci určitej vývojovej fázy danej formácie. Regionálna história skúma postavenie a vývoj regiónu v obdobiach, kedy hrala celonárodnú úlohu, a aj v obdobiach, kedy stratila svoj vplyv. Zaoberá sa aj štúdiom zvláštnych miestnych podmienok, ktoré ovplyvňovali postavenie regiónu.

Význam regionálneho dejepisu býva zdôvodnený obsahovým a didaktickým hľadiskom. Z obsahového hľadiska je regionálny dejepis chápaný ako prostriedok k ilustrácii národných dejín a z didaktického hľadiska je vyvodzovaný z platných didaktických zásad postupu od známeho k neznámemu, od jednoduchosti k zložitému.

Považujem za dôležité, aby učitelia dejepisu mali nielen prehľad v historických dokumentoch, ale aby ich mali pozbierané a vedeli ich využívať v praxi. Tieto dokumenty môžu pomáhať pri vytváraní a upresňovaní historických predstáv, ktoré hrajú dôležitú úlohu pri formovaní historických pojmov.

Pod vedením pedagóga môžu žiaci získané predstavy spojiť s poznatkami získanými v predchádzajúcej výučbe a dospieť tak ku konkrétnym historickým pojmom. Využitie regionálnych historických materiálov vedie k obohateniu všeobecného historického poznania žiakov a sú východiskom k dokonalejšiemu poznaniu regionálnej histórie.

Cieľavedomé riadenie poznávacieho procesu zabezpečí pedagógom nielen získanie nových poznatkov, ale prispeje aj k formovaniu pozorovacích schopností žiakov. Na kvalitu historických predstáv priaznivo pôsobí aktivita žiakov motivovaná citovou zainteresovanosťou na historických pamiatkach svojho domova. Práve motivačná schopnosť historického materiálu rodiska žiakov je veľká prednosť regionálneho dejepisu.

Regionálny dejepis môže plniť významnú úlohu aj vo výchovnej oblasti. Vhodne zvolená a didakticky správne spracovaná regionálna tematika môže prispieť k prehĺbovaniu rozumovej, mravnej a estetickéj výchovy.

Žiaci, neskôr študenti, si musia osvojiť veľké množstvo informácií, preto je potrebné zlepšiť úroveň a kvalitu technológie vzdelávania. Učiteľ by mal používať nové metódy, formy a postupy ako aj nové výučbové prostriedky, ktoré umožnia prijímať a spracovávať široké spektrum informácií.

Multimediálne technológie v dnešnej dobe ukazujú svoj potenciál pri vzdelávaní, priťahujú žiakovu pozornosť, čo umožňuje uľahčiť a zrýchliť proces učenia. Akou mierou sa multimediálne technológie, ako napr. počítač, využívajú ako pomôcky vo vyučovaní závisí predovšetkým od toho, aký vzťah k nim má učiteľ.

Hodiny regionálnej histórie, na ktorých som využívala možnosti dané informačno-komunikačnými technológiami, mali u žiakov dobrú odozvu. V našich aktivitách sme chceli zviditeľniť región a históriu regiónu a pri práci sme využívali programy:

- PowerPoint - vytvorenie interaktívnej prezentácie na základe získaných poznatkov z besedy s pravnučkou Tarczyho, s historikom Ferenczom Kunom a profesorom Imrom Ressom, členom Maďarskej akadémie vied,
- Family tree builder – vytvorenie Tarczyho rodokmeňa,
- Webnode – vytvorenie internetovej stránky o Tarzcym, po ktorom je naša škola pomenovaná.

Besedu s Tarczyho pravnučkou pani Kocsisovou a jej dcérou Laurou sme zorganizovali počas minulého školského roka a o tejto besede píšem podrobne aj vo svojej rigoróznej práci.²

OPS „Život a dielo Lajosa Tarczyho vo vyučovaní dejepisu na základnej škole“ je vsadená do :

Typ školy: základná škola, 2. stupeň základnej školy, nižšie sekundárne vzdelávanie

Východiská: k využitiu tejto OPS v praxi nepotrebujú učitelia žiadne mimoriadne schopnosti. Predpokladom pre úspešné zvládnutie OPS sú základné zručnosti práce s počítačom, je len potrebné si prečítať základný manuál k tvorbe internetovej stránky, ktorý je napísaný veľmi jasne a zrozumiteľne. Práca s programom Family Tree Builder je tiež ľahká, nakoľko manuál je veľmi jednoduchý. Všetky aplikácie sú zadarmo, takže sa dajú stiahnuť bezplatne a dajú sa veľmi jednoducho nainštalovať do žiackych a učiteľských počítačov.

Špecifikácia cieľovej skupiny: OPS je určená pre učiteľov dejepisu, regionálnej histórie a pre ostatných pedagogických zamestnancov školy s poznámkou, že sú potrebné menšie zmeny pri použití týchto programov v danom predmete.

Vzdelávacia oblasť: človek a spoločnosť

Vyučovací predmet: dejepis, regionálna história

Tematický celok: zabudovanie tém regionálnej histórie do vyučovacích tém dejepisu pre jednotlivé ročníky podľa vlastného uváženia. V tomto prípade sú to revolučné roky 1848/1849, 8. ročník.

Hlavné ciele: Predostrieť praktické námety na zlepšenie vyučovacieho procesu, ktoré by mali viesť k zlepšeniu výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov v škole. Zvýšiť informačnú gramotnosť učiteľov v oblasti IKT a rozvíjať kľúčové kompetencie využívania digitálnych technológií vo vyučovacom procese. Inovácia vyučovania je nielen vo využití digitálnych technológií, ale aj v použití inovatívnych metód, pomocou ktorých sa výkon učiteľov nevyhnutne a profesionálne prehlbuje. Ukázať možnosti spracovania určitej témy rôznymi spôsobmi.

Ciele sú:

- vedieť a spoznať život a dielo Lajosa Tarczyho,
- naučiť sa v texte vyhľadať informácie, ktoré súvisia s Tarczym,
- spoznať Tarczyho rodinu,
- uviesť príklady z prác Tarczyho,
- argumentovať, ako mohol náš rodák ovplyvniť svojimi činmi proces vzdelávania,
- rozpoznávať jazykové prostriedky revolučnej a súčasnej doby,
- uplatňovať inovatívne metódy a formy vo vyučovaní,
- venovať pozornosť využívaniu IKT vo vyučovacom procese.

² Rancsó, A.: 2012. Aplikácia regionálnej histórie obce Chotín vo vyučovaní dejepisu na základných školách, rigorózna práca, UKF Nitra, Filozofická fakulta, s. 40

Prierezové témy

OPS je súčasťou obsahu vzdelávania prierezových tém, ktoré sa prelínajú cez vzdelávacie oblasti.

- Multikultúrna výchova – rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí a viesť žiakov k vnímaniu vlastných emocionálnych a sociálnych väzieb na kultúru blízkeho i vzdialenejšieho okolia. (Tarczy študoval v zahraničí - Halle, Paríž, Berlín.)
- Mediálna výchova – uplatňovať fungovanie mediálneho sveta a kompetentne zaobchádzať s rôznymi druhmi médií a ich produktmi, vedieť tvoriť mediálne produkty. (Príprava videonahrávky z besedy s pani Kocsisovou a jej dcérou, príprava internetovej stránky o Tarczom.)
- Osobnostný a sociálny rozvoj – rozvíjať sebaúctu a sebadôveru, sebareflexiu, spoznávať sám seba, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy. (Pani Kocsisová sa stala patrónkou našej školy, na celoslovenskej konferencii „Kincskeresők” sme nadviazali kontakty s historikmi Ferenczom Kunom a Imre Ressom, členom Maďarskej akadémie vied, ktorí sa stali mentormi našich detí pri spracovaní historických dokumentov.)
- Environmentálna výchova – poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach nielen sveta, ale aj regiónu. (Na základe starých fotografií sme sa snažili rekonštruovať ulice našej dediny a ulice mestečka Pápa, v ktorom Tarczy žil, a tieto sme porovnali so súčasným stavom.)
- Dopravná výchova – uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky počas historických období. (Tarczy študoval a pôsobil aj v mestách Komárno, Paríž, Halle, Berlín, žil v Chotíne, v Pápe. Akým spôsobom cestoval? Koľko mu trvala cesta do veľkomiest?)
- Ochrana života a zdravia – pripraviť jednotlivca na život v prostredí, spojiť pohyb a pobyt v prírode, formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života. (Tarczy vyzdvihoval dôležitosť pohybu, preto ako stredoškolský profesor povinne zaviedol gymnastiku v Pápe. Prečo?)
- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – zaoberať sa živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom regiónu, realizovať odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru. (Aké dedičstvo zanechal Tarczy svojim potomkom? Aké zvyky pestovala Tarczyho rodina? Aký vzťah mal v dospelosti k rodnej dedine?)
- Tvorba projektu a prezentačné zručnosti – žiaci sa naučia riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získať potrebné informácie, spracovať ich, vedieť vyhľadávať a riešiť problémy, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu a overiť ju. (Pri spracovaní novo získaných údajov z besedy, z literatúry, ktoré údaje a akým spôsobom spracujeme?)

1.1 Požadované kompetencie žiakov a učiteľov

Na žiakov nie sú kladené špecifické nároky na zručnosti a schopnosti. Počas aktivít žiaci pracujú s historickým časom (obrázky zaraďujú do historického času), rozlišujú regionálny, miestny a globálny historický priestor (detstvo Tarczyho v Chotíne, štúdium v zahraničí - v Halle, v Paríži, a napokon učiteľské pôsobenie v mestečku Pápa v Maďarsku), vymedzia historickú udalosť, jav, proces a osobnosť (cholera, revolučné roky 1848/1849). V záverečných fázach aktivít tvoria žiaci záznamy zo skúmania. Informácie vyhľadávajú z textových zdrojov (kópie dokumentov zo štátneho archívu vo Viedni, internetové hypertextové prepojenia na Tarczyho).

Demonštrovaním a použitím programov Family Tree Builder a Webnode vo vyučovaní regionálnej histórie chcem dosiahnuť okrem naplnenia vyučovacieho cieľa aj rozvoj žiackych kompetencií 21. storočia³, ako napr.:

- tvoriť originálne diela,
- prezentovať informácie v rôznych formách,
- hľadať, organizovať, hodnotiť, zbierať a používať informácie z rôznych zdrojov a používať ich podľa etických noriem,
- spracovávať údaje a vytvárať správy o výsledkoch svojich výskumov.

Kompetencie obsahujú aj schopnosti splňať požiadavky s využívaním a mobilizovaním psychosociálnych zdrojov (vrátane zručností a postojov) v konkrétnom kontexte.⁴

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- rozprávať jasne, nahlas, zrozumiteľne,
- ovládať prácu s IKT a aplikáciami,
- zapájať sa do vyučovacieho procesu,
- naučiť sa verejne prezentovať,
- spolupracovať pri riešení zadaní,
- nadväzovať kvalitné vzťahy,
- používať jazyk, text a interaktívne symboly,
- schopnosť hájiť a presadzovať práva, záujmy, limity a potreby.

³ Brestenská, B., et. al.: Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií, Využitie IKT v danom predmete: spoločná časť, pre Ústav informácií a prognóz školstva vydala elfa, s.r.o., Košice, ISBN 978-80-8086-143-8, s. 87

⁴ <http://www.statpedu.sk/sk/Projekty/Projekt-KeyCoNet/Klucove-kompetencie.alej>, (20.10.2012)

2 AKTIVITA PRÍPRAVY TARZCYHO RODOKMEŇA NA ZÁKLADE BESEDY S JEHO PRAVNUČKOU

„Besedy a organizované rozhovory sú organizačné jednotky, ktoré sa realizujú priamym rozhovorom pedagóga so žiakmi, alebo formou besedy žiakov s pozvaným hosťom o aktuálnych problémoch, alebo na určitú tému. Besedu a organizovaný rozhovor treba premyslene vopred pripraviť. Vyhľadať si k téme informácie na internete, pripraviť si zo získaných materiálov koncept. So žiakmi sa môžeme dohodnúť konkrétne načo sa zameriame pri besede, na čo sme zvedaví, čo by sme sa mali dozvedieť. Je dobré, ak si žiaci počas besedy píšu poznámky.”⁵ Pri tejto aktivite okrem písania si poznámok považujem za dôležité, aby žiaci pochopili pojem genealógie. Táto pomocná historická veda skúma vývoj rodov a vzťah medzi rodovo príbuznými osobami, hľadá biologické, historické a sociologické súvislosti.

Pravnučka nášho rodáka nám môže poskytnúť dôležité informácie nielen o Tarczyho živote, ale aj o rodine Tarczyovcov. Na základe tejto besedy si pripravíme rodokmeň Tarczyho rodiny v programe family Tree Builder.

2.1. Program Family Tree Builder

Program Family Tree Builder je najpopulárnejší program nielen pre genealógov, ale aj pre širokú verejnosť. Dovolím si to tvrdiť na základe počtu stiahnutí programu z oficiálnej stránky, ktorý prekročil počet 16 miliónov.

Obrázok Oficiálna ikona programu

Zdroj:

http://www.google.sk/imgres?q=family+tree+builder&start=109&um=1&hl=hu&sa=N&tbn=isch&tbnid=6tUoMN_uaeF16M:&imgrefurl=http://www.frostclick.com/wp/index.php/2012/03/17/family-tree-builder-6-0-free-genealogy-software-from-myheritage/&docid=5t17HPKYWd43hM&imgurl=http://www.frostclick.com/wp/wp-content/uploads/2012/03/heritage-200x200.png&w=200&h=200&ei=9o2BUJa6OcrNtAa7oICICw&zoom=1&iact=hc&vpx=908&vpy=135&dur=3271&hovh=160&hovw=160&tx=95&ty=71&sig=116629701947551363301&page=6&tbnh=131&tbnw=141&ndsp=24&ved=1t:429,r:18,s:100,i:58&biw=1333&bih=645 (19.10.2012)

Tento genealogický softvér je produktom izraelskej spoločnosti MyHeritage. V súčasnej dobe podporuje už 36 jazykov vrátane slovenčiny, češtiny a maďarčiny. Dôvodom obľúbenosti programu je pravdepodobne fakt, že aplikácia bola vyvinutá primárne pre publikovanie genealogických dát na internetových stránkach sociálnej siete MyHeritage a umožňuje vytvárať a tlačiť rodokmeň v niekoľkých jazykových mutáciách. Má technológiu

⁵ Rancsó, ref. 2, s. 40

rozpoznávania tváre k označovaniu fotografií alebo pre identifikáciu osôb, ktoré nepoznáme na starých fotografiách. Niekoľkými kliknutiami môžeme rodokmeň publikovať na Internete. Môžeme pridávať dokumenty a videá, jednoducho a rýchlo sa pridávajú aj osoby, čo v značnej miere uľahčuje prácu pre žiakov.

2.2. Pribeh aktivity tvorby rodokmeňa

Forma aktivity: vyučovací hodina so zameraním na prezentačné zručnosti žiakov, vytvorenie videonahrávky z besedy s Tarczyho pravnučkou

Tematický celok: Miestna krajina počas revolučných rokov 1848/1849

Téma: Rodina a život Tarczyho

Informatívny cieľ: Spoznať a spracovať život a rodinu Tarczyho

Formatívny cieľ: Žiak vie čítať s porozumením, vie pracovať individuálne i tímovo, vie vykonať analýzu a syntézu získaných poznatkov, vie spracovať informácie pomocou IKT

Pomôcky: videokamera, obrázkový materiál o rodine Tarczyho

Forma práce: beseda, individuálna, práca vo dvojiciach, práca na počítači

Metódy: beseda, práca s IKT

Čas: 90 min. (max. 3x45 min.)

Pribeh aktivity:

1. fáza:

Pomocou internetu sme našli pani Zuzanu Kocsisovú-Szabóovú, ktorá je pravnučkou Tarczyho. Býva neďaleko rodnej dediny svojho pradedu v Komárne. Nadviazali sme s ňou kontakt a pozvali ju na besedu do našej školy s cieľom lepšie spoznať rodinu Tarczyovcov. Poprosili sme ju, aby nám porozprávala o svojej rodine a priblížila nám svojho pradedu Tarczyho – aký v skutočnosti bol, či bol taká osobnosť, ako o ňom písali jeho študenti, aký bol na svoje deti, nakoľko súdržná bola jeho rodina. Požiadali sme ju aj o staré fotografie s úmyslom naskenovať ich a použiť pri tvorbe rodokmeňa a interaktívnej prezentácie.

Po besede začalo intenzívne pátranie žiakov po Tarczyho rodine. Spoločnými silami sme našli niekoľko príbuzných. Pri hľadaní sme využili aj kontakty s družobnou školou v Pápe (Maďarsko), kde Tarczy pôsobil. Vedenie školy sme požiadali o zaslanie textových dokumentov, kníh, historických dokumentov, resp. ich kópií, ktoré nám boli nápomocné pri pátraní po Tarzcym.

Východiskový stav - Poznatky o Tarczyho rodine:

Tarzcý sa narodil 6. decembra 1807 v Chotíne. Rodina mala svoj dom niekde na terajšej hlavnej ulici, presné miesto sa zatiaľ nedá určiť, nakoľko v tomto období žili na jednom dvore aj 3 – 4 rodiny.

Jeho otec sa volal Ján Tarzcý, matka Juliánna Czike, ktorá pochádzala z Moče. Základnú školu Tarzcý navštevoval v našej obci, v Chotíne. Škola bola hneď pri kostole, kde žil aj pán rektor Császár, ktorý bol na svojich žiakov veľmi prísny a mal veľký vplyv na výchovu a vzdelanie Tarczyho. Po skončení vyučovania museli chodiť žiaci do ovocného sadu pána rektora, ktorý ich priučal tajom ovocinárstva. Tento ovocný sad bol taký slávny, že v blízkom okolí nemal konkurenciu. Neskôr sa Tarzcý dostal do Komárna, kde navštevoval reformovanú školu a potom odišiel do mestečka Pápa, kde sa aj oženil s Jozefou Nagy.

Tarczy mal štyri deti, 2 dcéry a dvoch synov. Syn Zoltán sa stal veľmi známym lekárom – homeopatom a pôsobil v Bratislave. Druhý syn Dezider sa stal advokátom. Dcéra Estera sa vydala za úradníka Eleméra Zarku, z ich manželstva sa narodil vnuk Elemér mladší. Tomuto vnukovi na desiate narodeniny napísal Tarczy básničku, v ktorej píše o usilovnosti: „Vedu a cnosť nemožno získať bez húževnatej usilovnosti!“⁶ (Kópiu tejto básničky s rukopisom Tarczyho sa nám podarilo získať a vyvesiť na nástenku.) Druhá dcéra Klára sa vydala za mešťana, veľkostatkára Gejzu Perlakyho. Z tohto manželstva sa narodili Tarczymu 3 vnučky, a z tejto rodiny pochádza aj pani Zuzana Kocsis.

Nové poznatky z besedy s pani Kocsisovou a jej dcérou Laurou:

Obrázok 1 Beseda s Tarczyho pravnučkou pani Kocsisovou a jej dcérou Laurou, prapravnučkou Tarczyho v budove ZŠ Tarczyho v Chotíne

Prameň: www.zstarczy.edupage.org

Dedičstvo Tarczyho:

Pani Zuzana Kocsisová mala rodinný prsteň Tarczyovcov. Prezradila nám, že ho dedí vždy najstaršia dcéra rodiny. Priniesla aj rodinný strieborný príbor s naberačkou, na ktorých bol vygravírovaný monogram a erb Tarczyho, ktorý sme ešte nepoznali. Pani Laura našla erb Tarczyovcov v štátnom archíve vo Viedni. Fotokópiu erbu sme dostali do daru.

Unikátom bola aj kniha vyrobená vlastnoručne Tarczym, ktorá obsahovala zbierku nakreslených liečivých rastlín s podrobnými prírodovednými definíciami. Kresby sú vyhotovené prírodnými farbami a deti boli z tejto knihy nadšené, pretože prvýkrát videli prácu vyhotovenú rodákom pred viac ako sto rokmi. O tejto knihe sme pripravili fotodokumentáciu, s ktorou sme neskôr pracovali. Upravovali sme fotografie – orezávali, pridávali jas alebo kontrast, vyhotovili sme fotoalbum, ktorý sme vytlačili a zviazali. Teraz je dostupný pre každého zvedavca.

⁶ TARCZY, Lajos. Életsabályok, b. v., Pápa, télutó 16-án, 1878

Obrázok 2 Vlastnoručne vyrobená Tarczyho zbierka liečivých rastlín

Prameň: www.zstarczy.edupage.org

Rodinné spomienky:

Tarczy žil s rodinou svojej dcéry Kláry v peknom poschodovom dome. Tento dom bol toho času veľmi moderný, v dome bolo aj ústredné kúrenie a kúpeľňa s vodovodom. Večer sedávali deti okolo kresla svojho starého otca a so záujmom počúvali poučné príbehy, ktorými ich vlastne vzdelával. Aby sa naučili prekonávať strach, vždy musel jeden z vnukov priniest fajku z izby, ktorá bola na konci budovy. Dieťa muselo prejsť cez tmavé miestnosti, v jednej boli vystavené aj lebky. Keď sa báli, dostali od dedka pokarhanie.⁷ Bola to, ako hovorila pani Zuzana, skúška smelosti.

2. fáza:

Videonahrávku z besedy sme upravovali, vyhotovili sme ju vo vhodnom formáte, aby sa dala umiestniť na portál školy, nahrali sme ju aj na DVD nosič.

3. fáza:

Príprava rodokmeňa v programe Family Tree Builder.

Od pani Kocsisovej sme získali povolenie k digitalizácii (skenovaniu) fotografií rodinných príslušníkov rodiny Tarczyovcov, ktoré sme potom využili pri príprave rodokmeňa rodiny.

Program Family Tree Builder je bezplatný program, je nainštalovaný do každého školského počítača. Pracujú s ním nielen žiaci piateho ročníka (pri téme Rodina), ale aj žiaci z vyšších ročníkov (pri témach Napoleon Bonaparte, Mária Terézia, Arpádovci).

Program sa hneď v úvode spýta, či chceme vytvoriť nový genealogický program. Do okienka zapíšeme názov projektu, v našom prípade Tarczy. Klikneme na tlačidlo „Ďalej” (Obrázok 3). Program sa nás opýta, či chceme nový projekt zverejniť na domácej stránke MyHeritage.com.

⁷ Beseda s pani Zuzanou Szabóovou – Kocsisovou (nar.1945), prapravnučkou Tarczyho, uskutočnenou v budove ZŠ Lajosa Tarczyho Chotín, dňa 28. septembra 2010.

Obrázok 3 Vytvorenie nového genealogického programu Tarczy

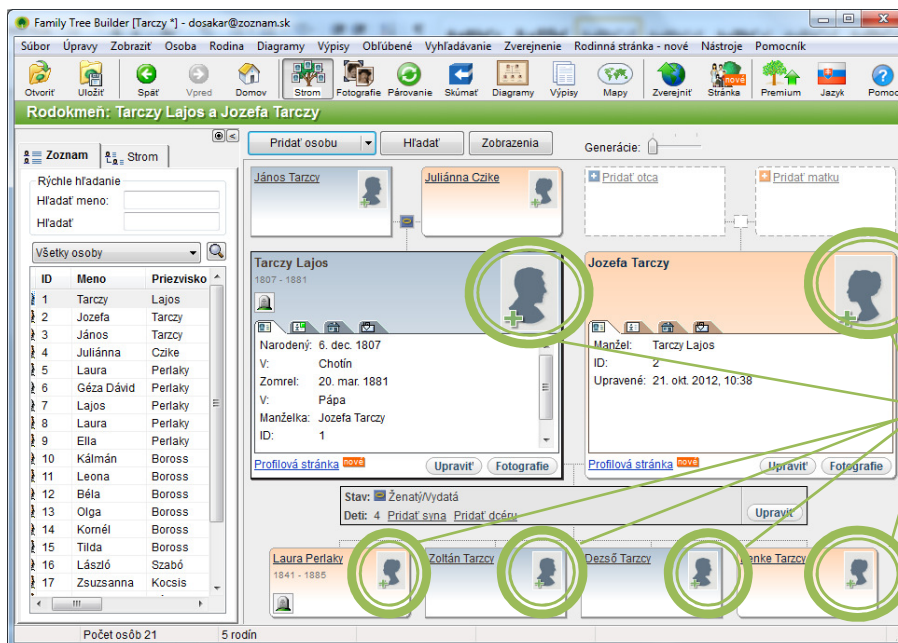
Prameň: vlastný návrh

V ďalšom kroku si zvolíme jazyk pre rozhranie programu a aj pre dáta, máme možnosť vybrať si z 36 jazykových nastavení. Kliknutím na „Dokončiť“ sa vykonajú zmeny jazykového nastavenia podľa našej voľby, následne už môžeme začať pracovať na projekte - pridať novú rodinu.

Obrázok 4 Pridanie rodiny Tarczyho do programu

Prameň: vlastný návrh

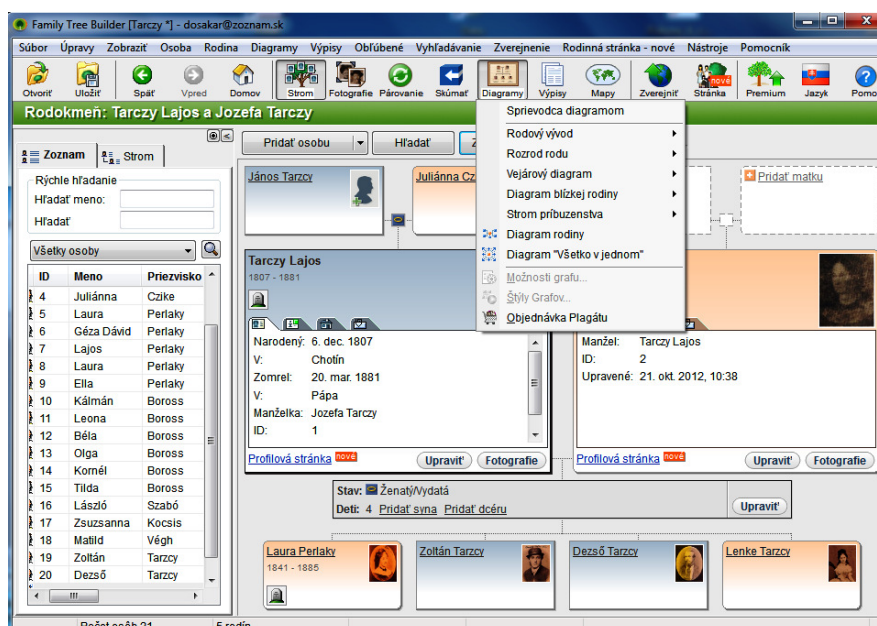
Program sa nás vždy opýta, či chceme pridať syna, dcéru alebo sme už hotoví. Po vytvorení čiastočného rodokmeňa môžeme pridať fotografiu kliknutím na ikonu v okienku osoby.

Obrázok 5 Pridanie fotky v programe Family Tree Builder

Prameň: Vlastný návrh

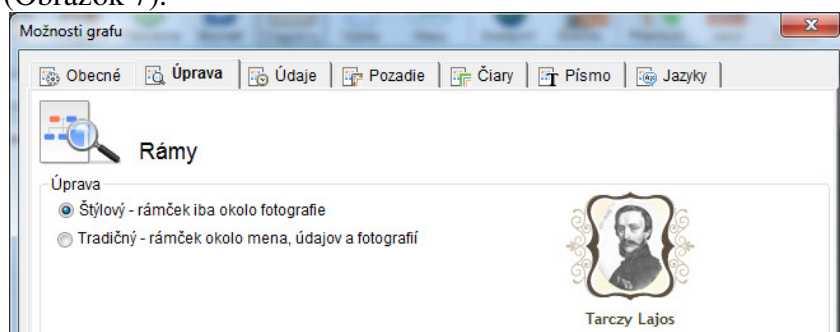
Sprievodca pridania fotografií nám pomôže pridať nové fotografie. Kliknutím na tlačidlo „Prechádzať“ si vyberieme fotografie, ktoré máme uložené vo svojich počítačoch a kliknutím na tlačidlo „Ďalej“ ich pridáme. Fotografiu môžeme prepojiť s osobou v rodokmeni, môžeme ju zvoliť ako osobný portrét pre osobu a upraviť aj detaily tejto fotografie. V závere práce máme možnosť vybrať si z rôznych typov diagramov, ktoré spestria a skrášlia náš rodokmeň. Klikneme na ikonku v hornom menu „Diagramy“ a experimentujeme, ktoré sa nám najviac páčia (Obrázok 6).

Obrázok 6 Ponuka Diagramy

Prameň: vlastný návrh

V nastaveniach nájdeme Možnosti grafu, ktoré nám ponúkajú zvoliť si rám, pozadie, čiary, písmo, jazyky(Obrázok 7).

Obrázok 7 Nastavenia Možnosti grafu

Prameň: vlastný návrh

Hotovú prácu si môžeme uložiť vo formáte PDF a JPEG. Pri ukladaní sa hotová práca uloží do priečinka Documents\MyHeritage\Tarczy\Reports\. My si však môžeme zvoliť na uloženie akékoľvek iné miesto. Hotová práca vyzerá takto:

Obrázok 8 Hotový rodokmeň Tarczyho vo formáte obrázka

Prameň: vlastný návrh

Nakoľko si naša škola neobjednala Premium verziu tohto programu (je to platená verzia), nemáme možnosť využiť tlač veľkoplošného plagátu, ale hotový obrázok rodokmeňa si môžeme vytlačiť na školskej tlačiarňi.

Výstupy aktivity:

- Rodokmeň Tarczcyho v digitálnej a v printovej verzii
- Rodokmeň pripravený so žiakmi na nástenku školy
- Výstava fotografií o rodine Tarczyovcov na chodbe školy
- Videonahrávka z besedy s pravnučkou a pra-pravnučkou Tarczcyho
- Fotoalbum – Liečivé rastliny, zbierka Tarczcyho - v printovej a digitálnej verzii

Vyhodnotenie aktivity:

Počas týchto vyučovacích hodín mali žiaci menej stresu, čo v značnej miere posilňuje tendenciu humanizácie vyučovacieho procesu, a to nielen na dejepise.

Pri tvorbe obsahu besedy s pani Kocsisovou si mali žiaci pripraviť text, čo rozvíjalo kompetenciu komunikácie v materinskom jazyku. Text tvorili samostatne, jazykovo a štylisticky ho upravovali.

Rodokmeň pripravovali v individuálnom tempe, ale na konci aktivity boli všetci hotoví. Medzi žiakmi sa vytvorila zdravá klíma súťaživosti a súťažilo sa nielen o najrýchlejšie, ale aj najkrajšie vypracovanie rodokmeňa tejto rodiny.

Podstatou takejto hodiny je precvičovať poznatky nenásilnou formou v prostredí IKT. Žiaci si uvedomili, že nedávna minulosť je tiež históriou a človek je súčasťou historického času. Pochopili pojem historický čas.

Pracovali s konkrétnymi, vlastným úsilím získanými údajmi, ktoré spracovali vo veľkej miere samostatne, s minimálnou pomocou pedagóga. V prostredí programu Family Tree Builder organizovali vlastné učenie sa, spracovávali nové vedomosti.

3 AKTIVITA PRÍPRAVY INTERAKTÍVNEJ PREZENTÁCIE O TARCZYM

3.1 Interaktívna prezentácia

Prečo prezentácia a prečo práve Interaktívna prezentácia? Prezentácie sú už veľmi rozšírenou formou vzdelávania, využívajú ich na svojich hodinách nielen učitelia, ale podľa vlastného uváženia si ich vedia vytvoriť aj samotní žiaci. Ich príťažlivosť je v jednoduchosti, názornosti, okamžitom efekte zo strany učiteľa aj zo strany žiaka.

Tvorba prezentácií je témou informatiky, v našom prípade máme túto tému zabudovanú do TVVP piateho ročníka. Myslím si, že základnú prácu tvorby prezentácií už každý učiteľ ovláda, takže pri tvorbe interaktívnych prezentácií nebude mať väčšie problémy.

Interaktívna prezentácia nepredpokladá účasť prednášateľa. Ovládanie prezentácie je ponechané na poslucháča, ktorý si prezentáciu prehliada a má možnosť voliť si tempo prehliadania, výber a poradie snímok. Dôležité je však pri tvorbe takýchto prezentácií usporiadať si skladbu snímok prehľadne, logicky a pripraviť si jednoduché a názorné ovládacie prvky, aby si vo vhodnom okamihu mohol používateľ prehliadnuť to, čo ho v prezentácii zaujíma. Prezentácia by nemala obsahovať automatické akcie, automatický prechod snímok, a to z dôvodu, aby si používateľ mohol sám určiť rýchlosť postupu a výber informácií.

3.2 Priebeh aktivity prípravy interaktívnej prezentácie o Tarczym

Forma projektu: projekt so zameraním na prezentačné zručnosti žiakov, vytvorenie interaktívnej prezentácie o Tarczym

Tematický celok: Revolučné roky 1848/1849

Téma: Život a dielo Tarczyho

Informatívny cieľ: Spracovať a poznať prácu Tarczyho, po ktorom je naša škola pomenovaná

Formatívny cieľ: Žiak vie čítať s porozumením, vie vykonať analýzu a syntézu získaných poznatkov, vie pracovať individuálne i tímovo, vie spracovať informácie pomocou IKT

Pomôcky: obrázkový materiál o Tarczym, jeho životopis, videonahrávka z besedy s pravnučkou Tarczyho, hotový rodokmeň, fotoalbum zbierky liečivých ratlín

Forma práce: individuálna, práca vo dvojiciach, práca na počítači

Metódy: práca s IKT

Čas: 2x45 min.

Priebeh aktivity:

Východiskový stav:

Hotový rodokmeň Tarczyho vo formáte obrázka a ostatné obrázky o rodine Tarczyovcov máme uložené v každom školskom počítači, spracovaná videonahrávka o besede sa dá stiahnuť z portálu školy. Ostatné fotografie digitalizujeme, naskenujeme a uložíme do počítačov pre ďalšie spracovanie. Pred prácou si vždy spoločne preopakujeme zásady tvorby prezentácií - texty, grafický štýl, farby, animácie, fonty, použitú literatúru, dátum a podpis.

Nové poznatky pri tvorbe interaktívnej prezentácie:

1. fáza:

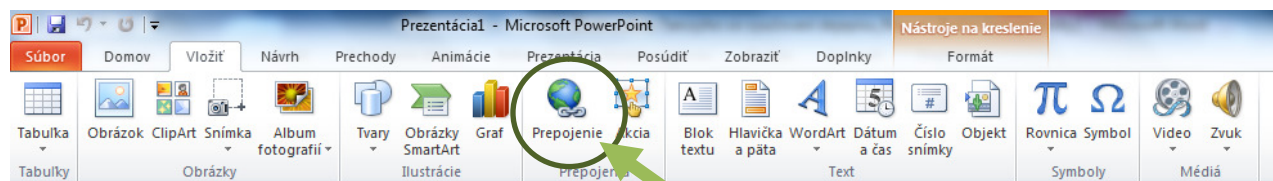
Žiaci mali za úlohu hľadať internetové stránky o Tarczom, pozbierať ich do dokumentu programu word a stručne napísať, čo obsahuje stránka, aká zmienka o Tarczom sa na nej nachádza. Výstup zo dňa 28.03.2010:

<http://mek.oszk.hu/00300/00355/html/ABC15363/15483.htm>, - krátky životopis Tarczeho
http://hu.wikipedia.org/wiki/A_Pápai_Református_Kollégium_története – vyučovacie metódy a zásady Tarczeho v Pápe
http://mek.oszk.hu/00500/00567/html/v_mons2.htm – vzťah Tarczeho k Jedlik Ányosovi
<http://members.iif.hu/visontay/ponticulus/rovatok/mesterkurzus/bartha-jokai.html>, - učiteľ a spisovateľ a Móra Jókaiho
<http://www.kfki.hu/physics/historia/t/a/tarczy/tarczyant.html>, - pedagogická činnosť Tarczeho
http://www.tanszertar.hu/eken/2007_01/na_0701.htm, - rozšíril základy chémie
<http://www.tankonyvtar.hu/historia-1981-01/historia-1981-01-tanarok> – Tarczy počas revolučných rokov 1848/1849
http://www.uni-miskolc.hu/~egyhtort/cikkek/kovy_papa.htm, - profesor Tarczy v Pápe
<http://mek.niif.hu/02100/02166/02166.htm>, - návrh na členstvo do Maďarskej akadémie vied
http://www.otka.hu/index.php?akt_menu=2333, - slávnostná reč pri odovzdávaní sochy Tarczeho
<http://www.c3.hu/~nyelvor/period/1263/126304.pdf> – Tarczy a termodynamika
http://www.kisalfold.hu/gyori_hirek/a_hazank_es_a_varos_szolgalataban/2050866/ - Tarczy ako jazykovedec
<http://zstarczy.edupage.org/text37/> – rodina a život Tarczeho

2. fáza:

Z uvedených stránok mali žiaci možnosť vybrať si tri, v ktorých sú podľa nich zaujímavé zmienky o Tarczom. Tieto sme vložili do prezentácie ako hypertextové prepojenia, a to nasledovným spôsobom:

Krátky opis stránky sme vložili do textového poľa snímky. Vyznačili sme si text a klikli v hornom menu na ikonku zemegule s názvom Prepojenie (Obrázok 9).

Ponuka Prepojenie v hornom menu programu PowerPoint 2010

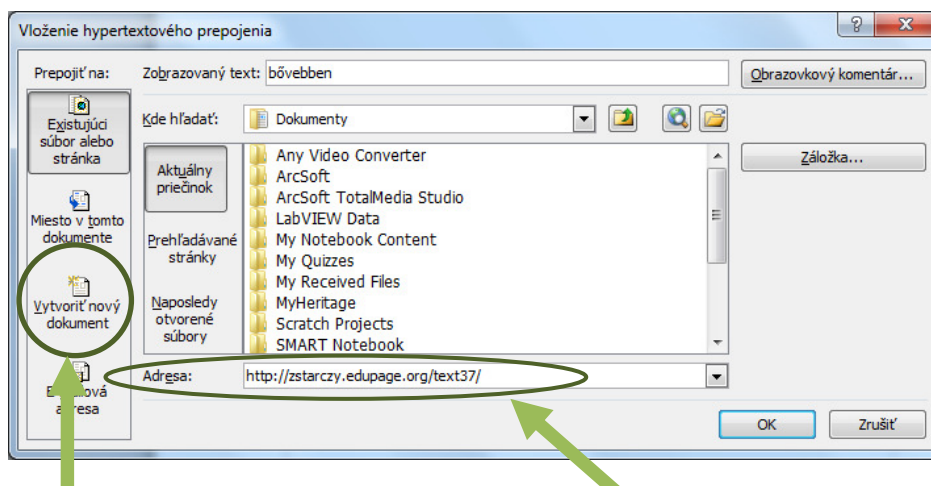
Obrázok 9 Ponuka prepojenia v hornom menu

Prameň: vlastný návrh

Objavila sa ponuka „Vloženie hypertextového prepojenia“, kde sme si skopírovanú stránku vložili do prázdneho políčka „Adresa“ a klikli na OK. Skontrolovať prepojenie môžeme tak,

že spustíme prezentáciu, klikneme na text s hypertextovým prepojením, na ktorom sa objaví ikona ruky.

Do prezentácie si môžeme vložiť aj prepojenie na iné dokumenty (Word, PDF, TXT, iné...), tak, že si vyberieme z ponuky „Prepojiť na“ – Vytvoriť nový dokument, ktorý si vyhľadáme v počítači. Pozor! Keď prezentáciu premiestnime, nenájdeme prepojenie na textový súbor. Je potrebné znovu nastaviť prepojenie.

Vloženie prepojenia na textový dokument

Vloženie prepojenia na internetovú stránku

Obrázok 10 Vloženie rôznych typov prepojení v programe PowerPoint

Prameň: vlastný návrh

Následne sa pripraví úvodná snímka prezentácie (Obrázok 11), na ktorej bude krátky obsah s prepojeniami na jednotlivé snímky v rámci dokumentu. Počet snímkov si musíme vopred pripraviť, aby sa nezmenilo ich poradie v dokumente. Najlepšie je mať najprv hotovú prezentáciu, a až potom vytvoriť prepojenia. Klikneme na výraz, na ktorý chceme dať prepojenie, objaví sa už známe okienko, z ponuky vyberieme „Miesto v tomto dokumente“ a dáme prepojenie na zvolenú snímku.

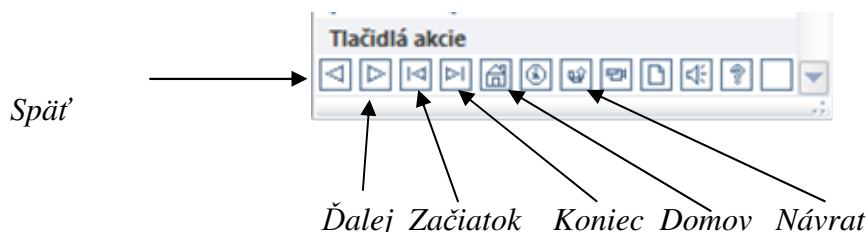

Obrázok 11 Úvodná snímka prezentácie s obsahom, na ktorých sú prepojenia

Prameň: vlastný návrh

V záverečnej fáze aktivity sme vytvorili koniec prezentácie spoločne a to z dôvodu, že niektorým žiakom sa v prezentáciách vplyvom použitia viacerých prepojení vytratil logický súvis, už sa nevedeli vrátiť na začiatok prezentácie. Vtedy sme použili ikonky:

Vložiť – Tvary – Tlačidlá akcie (Obrázok 12)

Obrázok 12 Tlačidlá akcie v ponuke Tvary

Prameň: vlastný návrh

3. fáza:

Hotové prezentácie sme uložili do počítačov. Na nasledujúcej hodine sme žrebovali, ku ktorému počítaču si žiaci sadnú a ktorú prezentáciu sa vyskúšajú. Potom nasledovala beseda o získaných informáciách z prezentácií. Takýmto spôsobom žiaci ohodnotili nielen seba, ale aj svojich spolužiakov. Prezentácie sme uložili na USB kľúče a najlepšie sme uložili na portál školy.

Výstupy:

- interaktívne prezentácie
- textový dokument s pozbieranými internetovými odkazmi o Tarczym
- digitalizácia fotiek

Vyhodnotenie aktivity:

V procese tvorby interaktívnej prezentácie sú samotní žiaci nútení rozmýšľať kreatívne, čo posilňuje ich zodpovednosť za dosiahnutý výkon, ľahšie sa im fixuje učivo.

Pri práci sa vytvorili rôzne riešenia prezentácií, prejavila sa značná kreativita žiakov. Niektorí žiaci vložili na snímky aj animácie, čo však považujem za negatívne, nakoľko odpúťali pozornosť žiakov od obsahu.

Pri práci som nadobudla skúsenosť, že žiaci majú najväčšie problémy práve s ukončením prezentácie. Odporúčam, aby zakončenie prezentácie bolo vytvorené spoločne so žiakmi z dôvodu, aby jednotlivé vetvy prepojení boli ukončené v jednej snímke.

Nakoľko žiaci vopred vedeli, že prezentácie tvoria nielen pre seba, ale aj pre ostatných spolužiakov, snažili sa vložiť do prezentácie nejakú zaujímavosť, chceli byť originálni. Následkom toho vznikli veľmi zaujímavé prezentácie z hľadiska obsahového aj technického (učiteľ bol iba facilitátorom aktivity). Žiaci si sami hľadali informácie, mali porozumieť textu a mali aj selektovať informácie. Tým boli rozvíjané nielen digitálne kompetencie, ale aj kompetencie práce s textom.

4 AKTIVITA PRE 9. ROČNÍK – VYTVORENIE A DOPLNENIE WEBOVEJ PREZENTÁCIE O TARCZYM

4.1 Internetová prezentácia Webnode

Najatraktívnejšou, ale aj najťažšou prácou so žiakmi je príprava internetovej stránky. Je to ešte stále málo rozšírená forma práce žiakov na vyučovacích hodinách. Pedagóg musí jasne stanoviť cieľ projektu a pre urýchlenie tvorby webovej stránky je potrebné vopred vedieť čo chceme uložiť na portál a mať aj vopred pozbierané materiály. Na vytvorenie webovej stránky existujú rôzne možnosti a spôsoby. Chcela by som predstaviť možnosť prípravy bezplatnej internetovej stránky pomocou programu WEDNODE, ktorý využívam v pedagogickej praxi už niekoľko rokov. Nielen ja, ale aj žiaci si prácu s týmto programom veľmi obľúbili, nakoľko je program veľmi jednoduchý a príkazy sú zrozumiteľné a jasne zadefinované.

Webnode je nástroj na jednoduchú tvorbu webových stránok, pokyny sú zadané jednoducho, program je zdarma a nie sú v ňom žiadne reklamy⁸. Môžeme ho prevádzkovať i na vlastnej doméne. Máme možnosť vybrať si zo stoviek moderných šablón, ktoré boli pripravené internetovými profesionálmi. Pre prácu s Webnode nepotrebujeme žiadne technické znalosti, nie je potrebné nič inštalovať ani konfigurovať, stačí mať len internetový prehliadač. Na serveri je dostupných 100 MB priestoru určených pre webové prezentácie a pre uložené e-maily.

Život a dielo nášho rodáka je vhodným príkladom, pretože vďaka nemu sa dajú spoznať myšlienky, politické situácie, zahranično-politické problémy, ale aj život a myšlienky ľudí revolučného obdobia. Intelektuálna osobnosť Tarczyho mala možnosť ovplyvniť vývoj regiónu. Na jeho životnom diele sa dá pochopiť civilizačný pokrok, zmeny v spoločensko-politickej sfére, naštartovanie modernizačného procesu spoločnosti. V tejto aktivite som sa snažila zachytiť osobnosť Tarczyho v čo najširšom kontexte doby.

4.2 Priebeh aktivity s programom Webnode

Forma projektu: projekt so zameraním na prezentačné zručnosti žiakov, vytvorenie internetovej stránky o Tarczým

Tematický celok: Revolučné roky 1848/1849 v regióne a vo svete

Téma: Život a dielo Tarczyho

Informatívny cieľ: Spracovať a poznať prácu Tarczyho, po ktorom je naša škola pomenovaná

Formatívny cieľ: Žiak vie čítať s porozumením, vie vykonať analýzu a syntézu získaných poznatkov, vie pracovať individuálne i tímovo, vie spracovať informácie pomocou IKT

Pomôcky: výstupy - hotové materiály z predchádzajúcich aktivít: prezentácia, rodokmeň, fotodokumentácia

Forma práce: individuálna, práca vo dvojiciach, práca na počítači

Metódy: práca s IKT

Čas: dlhodobý projekt

⁸ <http://www.webnode.sk/osobne-stranky/>, (18.10.2012)

Východiskový stav:

Žiaci ovládajú základnú prácu s počítačom, vedia uložiť obrázky, nahrať dokumenty, vyhľadať a vytvoriť priečinky, naskenovať dokumenty.

Pred aktivitou máme všetky materiály, ktoré chceme uložiť na portál, pripravené v počítačoch.

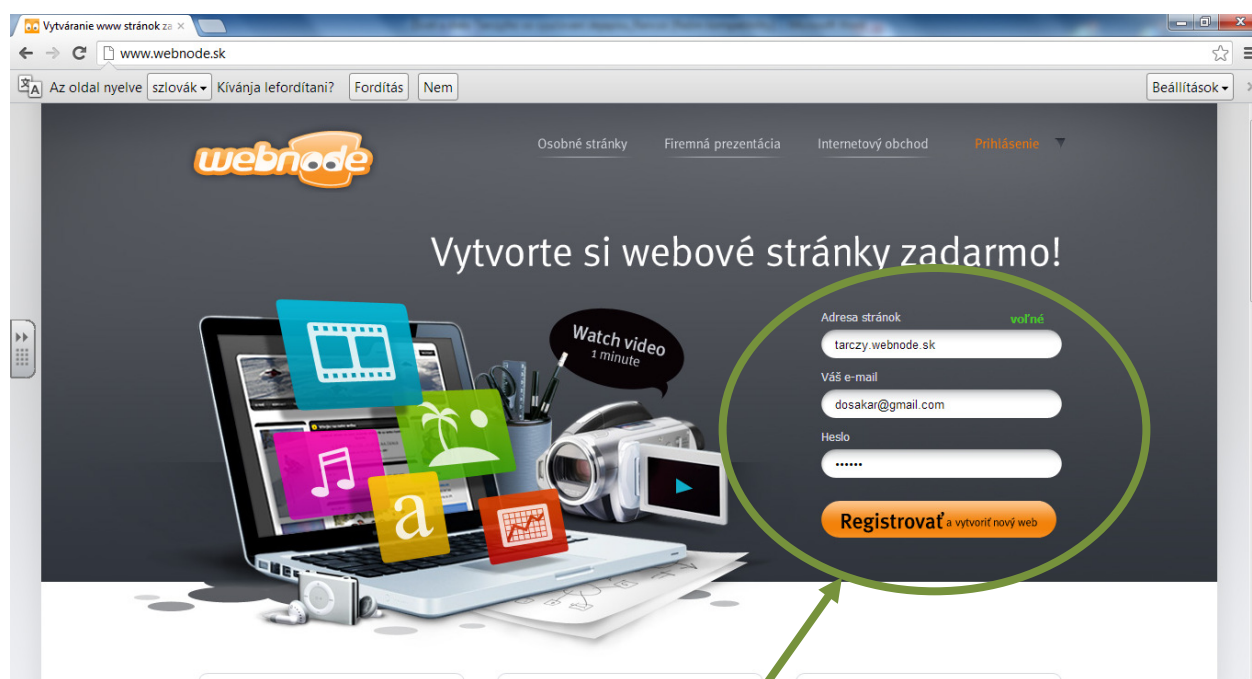
Priebeh aktivity:

1. fáza: Zozbieranie výstupov aktivít:

Projekt vychádza z poznatkov získaných z besedy s Tarczyho pravnučkou a z výstupov aktivít, ako rodokmeň rodiny Tarczyovcov, interaktívne prezentácie pripravené so žiakmi, fotodokumentácia, textové dokumenty s prepojeniami na webové stránky. Všetky materiály sa dajú uložiť na portál Webnode.

2. fáza: Registrácia na webovej stránke Webnode:

Možnosť vytvorenia webovej stránky s Webnode je daná v rôznych jazykových aplikáciách, preto je vhodná aj pre školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín. Najprv je potrebné zaregistrovať sa na stránke (Obrázok 13), t.j. zvoliť si názov stránky, zadať svoj e-mail, heslo a zaregistrovať stránku. Na zadanú e-mailovú adresu bude doručený automatický e-mail o registrácii, ktorý je potrebné potvrdiť kliknutím na odkaz.

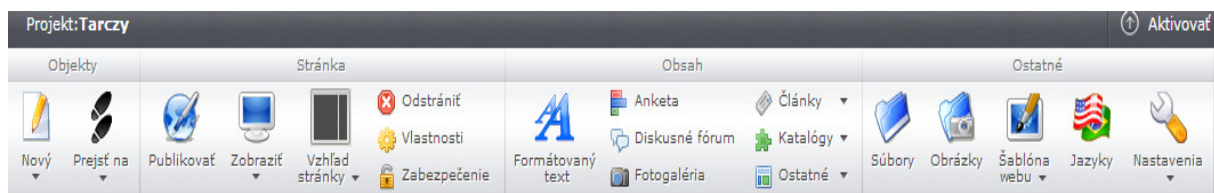

Obrázok 13 Registrácia na Webnode

Prameň: vlastný návrh

V ďalšej fáze si zvolíme typ stránky, v našom prípade sme si vybrali ponuku „Osobné stránky“, ktorá je vhodná na nekomerčnú prezentáciu, blog alebo na fotogalériu. Nastavíme meno projektu, ak chceme, môžeme zadať aj slogan a pokračujeme výberom šablóny. Registráciu dokončíme nastavením bočného menu, kde sú na výber: O nás, Kontakt, Novinky, Fotogaléria, Kniha návštev, Blog, Produkty, Náš tím, Otázky a odpovede, Kalendár akcií.

Kliknutím na pokračovanie sa nahráva naša webstránka, ktorú si hneď môžeme upravovať pomocou hornej lišty (Obrázok 14).

Obrázok 14 Pracovná lišta Webnode

Prameň: vlastný návrh

K práci a tvorbe nám slúžia, okrem hornej lišty, aj ďalšie ponuky úprav a zmien - Upraviť obrázok, Upraviť obsah tejto stránky, Upraviť kontakt (Obrázok 15), Horný text, Typ a veľkosť písma, Pozadie textu - ich využitie závisí od autora.

Obrázok 15 Možnosti úpravy stránky

Prameň: vlastný návrh

Na stránke bolo vytvorené podmenu:

- *Rodina Tarczyho/ Tarczy család*
- *Študijné roky/Fiatal évek*
- *Dielo Tarczyho/ Tarczy munkássága,*
- *Tarczy v literatúre /Tarczy az irodalomban*
- *Ocenení /Tarczy díjazottak* zatiaľ boli ocenené 4 osoby
- *Fotoalbum rodiny/ Családi fényképek*
- *Dokumenty*

Rodina Tarzcyovcov

Tarczyho starý otec, Peter sa narodil v roku 1741, otec Ján sa narodil v roku 1782, obaja pochádzali z obce Kolozsnéma. Matka Juliána, rodená Czikeyová pochádzala z obce Moča.

Mal 5 súrodencov, z toho dvoch chlapcov. Ladislava, ktorý sa utopil so svojou rodinou v Dunaji a je pochovaný v Dunaalmási. Druhý brat Žigmund býval v Chotíne. Podarilo sa nám zistiť, že v roku 1857 sa Žigmundovi narodil syn Gyula, ktorý bol pokrstený v reformovanom kostole v Chotíne. Rodina žila v dome so súpisným číslom 153. Tento

chlapec sa stal učiteľom a pôsobil v dedinke Botyka pri chorvátskych hraniciach, kde sa oženil (s Herminou Deáky, ktorá bola vdovou). V roku 1885 sa mu narodil syn Zoltán. Táto vetva rodiny sa presídlila do Siómarosu, kde obaja pôsobili ako učitelia.

Podľa výpisov z rodných listov sme zistili, že r. 1911 sa narodil v tejto rodine chlapec menom Zoltán. (*Tieto údaje sú dôležité aj z hľadiska motivácie žiakov do ďalšej bádateľskej činnosti.*) Tarczcy mal aj sestry. Juliána sa vydala za úradníka, o Estere sa nám nepodarilo nič zistiť, Klára žila v Chotíne a vydala sa za učiteľa. (Žigmund a Klára žili v Chotíne.)

Tarczcy sa začal vzdelávať v základnej škole v Chotíne, kde ho učil pán rektor Ľudovít Császár, ktorý vo svojej záhrade učil žiakov pestovať ovocné stromy. Ďalšie vzdelanie získal v Komárne a v maďarskom mestečku Pápa. Tam sa aj oženil s Jozefou Nagy Szabó (zomrela r.1871).

Tarczcyho deti a vnúčatá:

Zoltán Tarczcy - lekár (manželka Ilma Liszkey, zomrela r. 1906, pochovaná je v Radkesburgu) – deti: Lajos, Jozefa (zomrela ako 14 mesačné bábätko)

Dezső Tarczcy – advokát, zomrel r.1924 (manželka Ida Horváth) - deti: Lenke Tarczcy, zomrela r.1927, Jolán Tarczcy (vydala sa za Kálmána Nagya, je pochovaná v dedine Gecse r.1910) Lajos Tarczcy (zomrel, keď mal 11 mesiacov r.1873), Jozefin Sarolta (zomrela ako 13 mesačná, r.1881)

Laura Tarczcy, zomrela r.1885 (manžel Géza Dávid Perlaky) - deti: Lajos, Laura, Ella

Lenke Tarczcy (manžel Dénes Zarka) – deti: Gizella Zarka, Elemér Zarka

Uvedené údaje nám poskytla prapravnučka Tarczcyho z rodiny Laury Perlakyovej, rodenej Tarczcy. Pravdivosť týchto údajov máme podloženú aj výpismi rodných a sobášnych listov. Nakoľko sme dostali iba fotokópie dokumentov, žiaci ich za účelom ďalšieho použitia naskenovali, podľa potreby upravili, vytlačili a pripravili z nich nástenku.

Pri takejto práci je dôležité preštudovať si zákon o ochrane osobných údajov, ktorý upravuje:

- a) ochranu osobných údajov fyzických osôb pri ich spracúvaní,
- b) zásady spracovania osobných údajov,
- c) bezpečnosť osobných údajov,
- d) ochranu práv dotknutých osôb,
- e) cezhraničný tok osobných údajov,
- f) registráciu a evidenciu informačných systémov,
- g) zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky ("úrad").

V našom prípade to znamená, že údaje o žijúcich potomkoch sme nikde nezverejnili. Na nástenke školy sme použili pojmy „žijúci potomok“ s uvedením miesta bydliska. Druhou možnosťou je zverejnenie len mena osoby. K zverejneniu ďalších osobných údajov, ako napr. rok narodenia, bydlisko, fotka, je potrebné vyžiadať písomný súhlas dotknutých osôb.

Študijné roky:

Tarczcy navštevoval základnú školu v Chotíne, potom sa dostal do Komárna na reformovanú školu a odtiaľ do Pápy. Tu po ukončení školy získal vyznamenanie „eminens omnibus“ a hneď mu ponúkli štipendium do zahraničia (Viedeň, Praha, Halle). Musel sa však vrátiť, nakoľko zomrel významný učiteľ strednej školy a voľné miesto ponúkli Tarczcy. Tak sa stal spočiatku pomocným učiteľom, neskôr hlavným učiteľom, napokon profesorom školy.

Dielo Tarczyho:

„Népszerű természettan, Égrajz” (Obľúbená prírodoveda, Opis oblohy), „Elmélkedés a polgári büntetésről”(Niekoľko myšlienok o občianskych trestoch), „Philosophiai vázlatok”(Filozofické koncepty) – v menu stránky uvádzame krátky obsah uvedených prác. Gróf Széchényi pozval Tarczyho na návštevu majetku v dedine Czenk, kde pozoroval pestovanie vzácnych rastlín, napr. pestovanie jahôd, ktoré začal ako prvý v Maďarsku pestovať Széchényi. Sem sme zaradili aj spomienky Tarczyho žiakov na svojho profesora.

Tarczy v literatúre:

Uvádzame internetové prepojenia na Tarczyho, ktoré sme zhromaždili pri tvorbe interaktívnej prezentácie.

Ocenení:

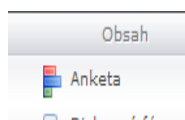
V tomto menu sme predstavili našich žiakov, ktorí boli vyznamenaní za prezentovanie školy a niečím výnimočným prispeli k šíreniu dobrého mena školy. Ocenenie plaketou „Tarczy díj“ (Tarczyho cena) bolo iniciované rodičom nášho žiaka, ktorý založil aj fond s cieľom darovať najúspešnejšiemu deviatakovi z ročníka finančnú odmenu. Koncom školského roka má učiteľský zbor aj deviataci za úlohu hlasovať za jedného spolužiaka zo svojich radov, ktorý spĺňa stanovené kritériá. Ocenenie si prevezme žiak s najvyšším počtom získaných hlasov verejne na slávnostnej rozlúčke deviatakov. Ocenený žiak dostane okrem jednorazovej finančnej odmeny aj pamätnú bronzovú plaketu s Tarczyho výrok: „Veda a cnosť sa dajú získať iba húževnatou prácou.“

Fotoalbum rodiny:

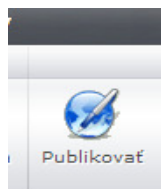
Sem sme so súhlasom dotknutých osôb zaradili staré fotografie tejto rodiny. Pod fotografiami alebo na ne sú napísané mená osôb a ich príbuzenský vzťah k Lajosovi Tarczemu.

Dokumenty:

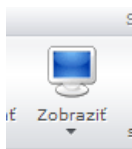
Kópie sobášnych a rodných listov sme zverejnili so súhlasom dotknutých osôb.

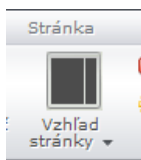
- Zaujímavosťou stránky je vytvorenie možnosti ankety, do ktorej môžeme vložiť otázky podľa našej fantázie. Ikonku Anketa uchopíme kurzorom myši a pretiahneme ju na miesto, kde ju chceme zobraziť.

- Keď sme spokojní a máme prácu hotovú, môžeme publikovať stránku kliknutím na ikonku zemegule na hornej pracovnej lište. Po publikovaní budú všetky zmeny zobrazené vo webovej prezentácii a budú dostupné bežným návštevníkom.

- Ikonka Zobraziť slúži na zobrazenie ďalších možností, ako možnosť zobraziť publikovanú verziu práce tak, ako ju vidí bežný užívateľ, alebo je možné zobraziť nepublikovanú pracovnú verziu stránky, ako ju vidí tvorca.

- Vzhľad stránky umožňuje usporiadanie blokov na stránke.

3. fáza:

Po publikovaní stránky pridáme odkaz - link na školskú stránku.

Na oficiálnej webovej stránke našej školy sme vyzvali žiakov, aby si prezreli stránky vytvorené žiakmi a hlasovali na ne. Stránka, ktorá dostala najviac hlasov v priebehu dvoch týždňov, sa zviditeľnila na stránke školy. Hlasovanie by som neodporúčala predĺžiť na viac ako dva týždne, lebo zo žiakov sa postupne vytratí nadšenie a na hlasovanie zabudnú.

Víťaznú stránku budeme naďalej dopĺňať novými informáciami. Takto vznikne internetová stránka s témou regionálnej histórie, ktorú budeme môcť využívať vo vyučovacom procese.

Výhodou takejto stránky je prehľadnosť a zrozumiteľnosť pre žiakov. Pri dopĺňaní údajov na webovú prezentáciu musia žiaci pracovať s textom, t.j. vyberú tie témy, ktoré ich zaujímajú. Okrem toho, nakoľko je to ich vlastná tvorba, budú sa ňou radi prezentovať a chváliť, odporúčať svojim známym. Takýmto spôsobom robia reklamu nielen sebe, ale aj pre školu a regionálnu históriu.

Tip pre ďalší projekt:

Tento projekt môžeme oživiť a zviditeľniť aj v okolí. Naša škola organizuje každoročne 6. decembra pri príležitosti narodenia Tarczyho oslavy. Vtedy so žiakmi spracujeme zaujímavú tému z regionálnej histórie, pre spestrenie tému každý rok obmieňame. Z pozbieraných fotografií pripravujeme výstavu na chodbe školy. Jedna trieda pripraví prezentáciu na danú tému a predstavitelia triedy ju prezentujú pred hosťami.

Výstupy:

- internetová stránka o Tarczyho rodine;
- výstava dokumentov;
- výstava fotiek o rodine;
- žiak pozná základné pojmy a princípy tvorby, úpravy a publikácie tejto webovej stránky, prakticky zvládne vytvorenie, úpravu a optimalizáciu webovej stránky.

Vyhodnotenie:

Práca s textom nám umožní prehliť u žiakov čítanie s porozumením. Žiak sa naučí vykonať analýzu a syntézu získaných poznatkov.

Výhodou našej školy je nízky počet žiakov. Triedy s počtom 12 – 16 žiakov nám umožnia zapojiť do projektu celú triedu. V triedach s väčším počtom žiakov je potrebné dbať na to, aby každý žiak pracoval a nečakal na ostatných.

5 PRÍNOSY, ODPORÚČANIA A RIZIKÁ

Prínosy:

Práca pomocou IKT mi umožnila aktívnejšie zapájať žiakov do práce na hodinách regionálnej histórie. Žiaci sa oboznámili s väčším množstvom informácií, vyhľadávali informácie o udalostiach nielen v škole, ale aj doma, zapojili do hľadania informácií aj svojich príbuzných a známych.

Inovatívne metódy dokázali znázorňovať, predvádzať a aktivovať predstavivosť. U žiakov sa objavil väčší záujem o predmet, ľahšie si osvojili učivo. V neposlednom rade takéto typy vyučovacích hodín rozvíjajú aj kreativitu žiakov. Žiaci sa naučili orientovať vo svete informácií, vedeli ich vyhľadať, spracovať a pracovať s nimi. Osvojili si správne používanie viacerých počítačových programov na príslušné účely. Využívanie týchto programov na vyučovacích hodinách posunulo počítačové zručnosti žiakov pri tvorbe interaktívnej a webovej prezentácie do nových rozmerov.

Žiak sa stal rovnocenným partnerom učiteľa a získal väčší priestor v procese osvojovania si poznatkov. Žiaci boli dostatočne motivovaní, v aktivitách bola podporovaná ich nápaditosť, tvorivosť a záujem o činnosť a vzdelávanie.

Negatíva:

Jedným z negatívov zavádzania IKT do edukačného prostredia je, že učiteľ sa nemôže venovať spoznávaniu nových vzdelávacích programov a ich využitiu vo vyučovaní tak intenzívne, akoby to vyžadovala od neho spoločnosť. IKT sa rozvíja oveľa intenzívnejšie, ako sú učitelia schopní prijať nové informácie. Komunikačné zručnosti sa pri tvorbe webovej prezentácie dostali do pozadia, práve preto som navrhovala, aby bol žiacky výstup predstavený aj v „živej forme“, a to vo forme prezentácie na školských oslavách.

Práca v týchto programoch vyžaduje väčšie nároky na učiteľa, nakoľko učiteľ musí premyslene zvoliť takú tému aktivity, ktorá sa zmestí do časového priestoru vyučovacej hodiny.

Využívanie IKT na hodinách dejepisu pomáha prekonávať formalizmus v dejepisných znalostiach žiakov.

Odporúčania:

Keďže škola pripravuje žiaka pre jeho ďalší pracovný život, jej úlohou je naučiť žiakov pracovať s informačnými technológiami a popri tom predstaviť aj možnosti jej využitia v praxi. Nové formy vzdelávania spolu s tradičnou výkladovou hodinou napomáhajú k získavaniu nových informácií, ktoré nie je možné uchopiť iba žiackou – ľudskou pamäťou, je potrebné využiť možnosti dané IKT. Odporúčala by som realizovať vyučovací proces, v ktorom je správna miera využitia informačno-komunikačných technológií.

Riziká:

Žiaden dokonalý softvér sám o sebe nezabezpečí, že sa žiak niečo naučí. Vďaka motivácii a expozícii, hlavne v interakcii s inými žiakmi, s učiteľom, s počítačom či inými informačno-komunikačnými prostriedkami vzniká v hlave žiaka poznatok. Žiadny softvér, žiadna aplikácia nezabezpečí, že sa žiak niečo naučí. To je už na učiteľovi, na jeho osobnosti, na jeho vzťahu k žiakom a na vzťahu k edukácii.

Jedným z rizík používania IKT na vyučovacích hodinách je, že pedagóg musí tráviť množstvo času pri počítači, aby svoju nevedomosť odbúraval. Pri nadmernom používaní IKT v edukácii sa môže stať, že sa postupne vytráca potreba ľudského kontaktu, komunikácia sa stane neosobnou.

Komunikácia žiakov prostredníctvom sociálnych sietí na internete môže spôsobiť ich menej vhodné vyjadrovacie schopnosti, pretože sa vyjadrujú stručne, majú malú slovnú zásobu a v písomných prejavoch prestávajú používať interpunkciu a diakritiku. Pre odstránenie tohto nedostatku by som odporučila, aby každý zverejnený text vo forme interaktívnej alebo webovej prezentácie prešiel jazykovou úpravou. Môžeme o to požiadať našich kolegov, učiteľov jazykov, aby spoločne s deťmi skontrolovali text z jazykového a štylistického hľadiska. Tým posilníme aj medzipredmetové vzťahy.

ZÁVER

Väčšina žiakov v rámci svojho voľného času vysedáva pred počítačom, avšak nevyužíva všetky možnosti dané počítačom, nakoľko ich neovláda. Myslím si, že úlohou každého pedagóga je, nezávisle od predmetu, ktorý vyučuje, naučiť žiaka využívať masovo-komunikačné prostriedky a zároveň aj prácu s počítačom a internetom pre ďalší rozvoj osobnosti žiaka. Jednou z priorít Národného programu výchovy a vzdelávania v našej republike je prispôsobovanie obsahu a procesu výchovy a vzdelávania potrebám učiacej sa, informačnej spoločnosti.⁹

V pedagogickej praxi sa denne stretávame so zvýšenými nárokmi a požiadavkami, ktoré sú kladené na učiteľa. Týkajú sa hlavne používania IKT vo vyučovacom procese. Spoločnosť očakáva od učiteľov, aby boli ochotní priebežne sa vzdelávať, aby používali inovatívne metódy. Nových informácií stále pribúda, ich spracovanie musí byť priebežné.

Vo svojej OPS som chcela predstaviť jednu z možností opakovaného sa k nejakej téme vrátiť a riešiť ju z rôznych pohľadov. Na zvyšovanie záujmu žiakov o učenie sú informačno-komunikačné technológie vhodnými motivačnými prostriedkami. Využila som možnosti dané tvorbou prezentácií, ktoré interaktívne napomôžu k dotvoreniu obrazu o preberanom učive, nesmieme ich však používať neustále, aby sa nestali stereotypom. Mojm cieľom bolo prezentovať možnosti práce s IKT na hodinách dejepisu, spôsoby odovzdávania vedomostí, inovácie vzdelávacích metód. V práci sú vytvorené konkrétne príklady na prácu s programom Family Tree Builder, je predstavená práca s webovou prezentáciou Webnode. Mojou skúsenosťou je, že väčšina učiteľov ešte stále nevie využívať na svojich hodinách počítač efektívne. Chcela by som to zmeniť všeobecnou osvetou medzi žiakmi aj kolegami, zmeniť to aj napísaním svojej OPS. Pri opísaných aktivitách sa učiteľ stáva facilitátorom, ktorý pomáha žiakom rozvíjať ich osobnosť. Učiteľova osobnosť musí viesť žiakov k novému spôsobu myslenia, pomáhať im stať sa morálnymi, erudovanými a hodnotnými ľuďmi. K tomu napomáha aj učenie sa o významnej osobnosti regiónu, ktorého život a dielo by mali žiaci dôkladne poznať a brať ho za príklad. Myslím si, že uvedené aktivity spracúvajú život a dielo významnej osobnosti školy zaujímavým, interaktívnym a efektívnym spôsobom.

Aktivity opísané v OPS/OSO sú obohatené o prácu s digitálnou technológiou, ktorá je v súčasnosti dostupná pre všetky typy ZŠ.

⁹ FULIER, J.: Informačné a komunikačné technológie vo vyučovaní matematiky. Nitra : Fakulta prírodných vied UKF v Nitre, 2005. 212 s. ISBN 80-8050-925-5

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

Brestenská, B., et. al. Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií, Využitie IKT v danom predmete: spoločná časť, pre Ústav informácií a prognóz školstva vydala elfa, s.r.o., Košice, ISBN: 978-80-8086-143-8, s. 87

Fulier, J.: Informačné a komunikačné technológie vo vyučovaní matematiky, Nitra, Fakulta prírodných vied UKF v Nitre, 2005, ISBN: 80-8050-925-5, s. 212

Rancsó, A. 2012. Aplikácia regionálnej histórie obce Chotín vo vyučovaní dejepisu na základných školách, rigorózna práca, UKF Nitra, Filozofická fakulta, s. 40

Internetové zdroje

http://www.ksutn.sk/index.php?option=com_content&task=view&id=22&Itemid=15,
(10.10.2011)

<http://www.statpedu.sk/sk/Projekty/Projekt-KeyCoNet/Klucove-kompetencie.alej>(20.10.2012)

<http://www.webnode.sk/osobne-stranky/>, (18.10.201